

СИЛАБУС
Навчальної дисципліни
«ЕКСПЕРТИЗА ХАРЧОВИХ ТВАРИННИХ ГІДРОБІОНТІВ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Магістр
Код і найменування спеціальності	211 Ветеринарна медицина
Тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина
Курс, семестр	5, 9
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120 із яких: лекцій – 16 год., лабораторних – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(-и) викладання	Державна
Факультет, кафедра	Ветеринарної медицини паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> ЩЕРБАКОВА Наталія, канд. вет. н., доцент <i>Контакти:</i> кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи <i>e-mail:</i> parazitologia@pdau.edu.ua <i>URL:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/shcherbakova-nataliya-sergiyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова факультетська
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	-
Компетентності	Загальні: ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії. Фахові: ФК 1. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності. ФК 2. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.
Результати навчання	Володіти принципами, методами та процедурами дотримання належного санітарного стану на потужностях для випуску, зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів, а також методами оцінювання їх безпечності та якості.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFTSKILLS)

Опанування дисципліни розвиває у здобувачів вищої освіти здатність логічно і системно мислити, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Кінцевою метою вивчення курсу «Експертиза харчових тваринних гідробіонтів» є формування у лікарів ветеринарної знань про систему санітарних заходів та гігієнічних вимог, спрямованих на збереження їх якості, забезпечення безпечності та придатності для споживання, а також контроль ризиків на всіх етапах виробництва, транспортування, приймання, зберігання і реалізації харчових тваринних гідробіонтів.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Харчова цінність, морфологічний і хімічний склад товарної риби. Тема 2. Харчова цінність, морфологічний і хімічний склад раків, мідій, устриць, креветок, кальмарів. Тема 3. Гігієна живої товарної риби, раків, крабів, креветок, двостулкових молюсків. Тема 4. Гігієна та експертиза головоногих. Тема 5. Гігієна та ветеринарно-санітарна оцінка за хвороб риби. Тема 6. Гігієна риби отруйної та за отруєння риби. Тема 7. Гігієна та ветеринарно-санітарна оцінка за хвороб тваринних гідробіонтів. Тема 8. Гігієна та експертиза охолодженої, підмороженої та замороженої риби.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи: лекція, бесіда; наочні методи: демонстрування; практичні методи: лабораторні заняття; робота з навчально-методичною літературою: узагальнення, конкретизація.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в

	ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.
- – щодо використання інструментів штучного інтелекту	Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлайн-курс та перезарахувати здобуті

	результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю..
- щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бірта Г.О. Товарознавство продовольчих товарів (спец. курс) : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 424 с.
2. О.М.Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д.Мельничук. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології стандартизації продуктів тваринництва. за ред. Київ, 2005. 800 с.
3. Ковбасенко В.М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. Київ: Фірма «ІНКООС-2», 2005. Т.1. 416 с., Т.2 536 с.
4. В.І. Хоменко, В.М. Ковбасенко, І.В. Хоменко. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. Київ, 1995. 711 с.
5. Гігієна і експертиза харчових тваринних гідробіонтів та продуктів їх переробки. Частина 1: Підручник / І.В. Яценко, Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, Т.І. Фотіна, І.А. Бібен, В.Я. Бінкевич, А.М. Труш, Р.В. Петров; за редакцією І.В. Яценка, Н.М. Богатко, Н.В. Букалової, Т.І. Фотіної, І.А. Бібена. Харків, 2017. 679 с.
6. Гігієна і експертиза харчових тваринних гідробіонтів та продуктів їх переробки. Частина 2: Підручник / І.В. Яценко, Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, Т.І. Фотіна, І.А. Бібен, В.Я. Бінкевич, А.М. Труш, Р.В. Петров; за редакцією І.В. Яценка, Н.М. Богатко, Н.В. Букалової, Т.І. Фотіної, І.А. Бібена. Харків, 2017. 647 с.
7. Санітарно-гігієнічна оцінка риби та інших гідробіонтів за інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб : навчальний посібник / Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, Н.І. Сахнюк, В.П. Лясота, В.І. Джміль, М.В. Утеченко, Л.М. Богатко. Біла Церква, 2019. 176 с.
8. Особливості впровадження системи НАССР на м'ясо-, молоко- та рибопереробних підприємствах України: Навчальний посібник / Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, В.В. Сахнюк, В.І. Джміль. Біла Церква, 2016. 283 с.

Допоміжні

1. Щербакова Н.С., Передера О.С., Передера Ж.О. Ветеринарно-санітарна оцінка морської риби, хворої анізакіозом яка потрапляє на споживчий ринок .м. Полтава. Вісник ПДАА. 2006. №2. С. 11–12. 2. Машкін М.І. Молоко і молочні продукти . Київ: “Урожай”, 1996. 333 с.
2. Щербакова Н.С., Передера Ж. О., Передера С. Б., Варварюк А.Ю.

Бактеріологічні дослідження м'яса риби і ковбасних виробів. Матеріали науково-практичної Інтернет конференції « Сучасні проблеми ветеринарної медицини з питань інфекційної патології та патоморфології тварин». Полтава. 2017. С. 15-17

3. Н. С Щербакова , Краморенко А.І. Визначення якості та безпечності річкової риби, що реалізується на Київському ринку м. Полтави. матеріали III Інтернет –конференції Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині (15 – 16 лютого 2018року м. Полтава).Полтава, ТОВ НВП “Укрпромторгсервіс”, 2019. С. 26-28\

4. Щербакова Н. С., Крупа К. П. Узагальнення інформації щодо лігулідозної інвазії риби. Вісник ПДАА. 2019. №3. С. 187 – 193

5. Shcherbakova, N., Peredera, S., & Lysak, O. (2025). Встановлення патологічних змін за ураження риби електричним струмом. НВ ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія: Ветеринарні науки, 27(119), 162-167. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11923>

6. Щербакова, Н. С., Патологічні зміни в організмі риби внаслідок застосування методів лову з використанням електричного струму. Зб. мат-лів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті видатн. вчен., д-ра юрид. наук, проф. Владислава Федоренка («Федоренківські читання»): Актуальні питання судової експертизи і криміналістики (Харків, 15.10.2025). — Харків: ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2025. С 594-597

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
протокол від 01 вересня 2026 року № 7

Додаток до силябусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	експрес опитування	виконання завдань на лабораторній роботі	виконання завдань із самостійної роботи	колоквіум	
Тема 1. Харчова цінність, морфологічний і хімічний склад товарної риби.	2	-	2		4
Тема 2. Харчова цінність, морфологічний і хімічний склад раків, мідій, устриць, креветок, кальмарів.	2	-	2		4
Тема 3. Гігієна живої товарної риби, раків, крабів, креветок, двостулкових молюсків.	2	4	2		8
Тема 4. Гігієна та експертиза головоногих.	2	4	2	22	30
Тема 5. Гігієна та ветеринарно-санітарна оцінка за хвороб риби.	2	4	2		8
Тема 6. Гігієна риби отруйної та за отруєння риби.	2	4	2		8
Тема 7. Гігієна та ветеринарно-санітарна оцінка за хвороб тваринних гідробіонтів.	2	4	2		8
Тема 8. Гігієна та експертиза охолодженої, підмороженої та замороженої риби.	2	4	2	22	30
Разом	16	24	16	44	100

Шкала та критерії оцінювання

Поточний контроль:

■ **Експрес опитування (0-2);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	ЗВО повністю надав відповідь на питання.
1	у відповіді ЗВО є невідповідності, але в загалом питання розкрито
0	відповідь не надано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

■ **виконання завдань на лабораторній роботі (0-4);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 -3	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття відповідно програмним результатам навчання.
2 -1	ЗВО виконав 50% завдання лабораторного заняття.
0	ЗВО не виконав завдання лабораторного заняття, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

▪ **виконання завдань із самостійної роботи (0-2);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді при захисті роботи відповідно програмним результатам навчання.
1	ЗВО виконав 50% завдання самостійної роботи.
0	ЗВО не виконав самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

▪ **колоквіум (0-22);**

Кількість балів	Критерії оцінювання
22-18	здобувач вищої освіти повністю розкрив питання та надав ґрунтовну відповідь відповідно програмним результатам навчання.
17 -13	у відповіді ЗВО є невідповідності, але в загалом питання розкриті
12-8	у відповіді ЗВО не повністю розкриті питання, є деякі невідповідності
7-3	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки але окремі положення трактуються вірно
2-1	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки та окремі положення трактуються не вірно
0	відповідь не надано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

□

Заохочувальні бали понад основну шкалу оцінювання (10)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Підготовка та подання до публікації статті до фахового видання за тематикою навчальної дисципліни
3	Підготовка та подання до публікації тез доповіді за тематикою навчальної дисципліни
2	Доповідь на конференції за тематикою навчальної дисципліни